

Lunds Universitet
Sociologiska institutionen

UNGDOMSKRIMINALITET

EN STUDIE OM UNGDOMSKRIMINALITETEN I LANDSKRONA

Författare:

Agneta Christensson
Maria Friberg
Uppsats FRI003, Soc 41-60 poäng
Vårterminen 2003
Handledare: Charlotta Zetterwall

ABSTRACT

Författare: Agneta Christensson och Maria Friberg

Titel: Ungdomskriminalitet – en studie om ungdomskriminaliteten i Landskrona

Uppsats: FRI003, 41-60 poäng

Handledare: Charlotta Zetterwall

Sociologiska institutionen, vårterminen 2003

Landskrona präglas av ett mångkulturellt samhälle då invandringen till staden varit stor under 1990-talet. Olika faktorer har påverkat staden negativt och detta har resulterat i en ökad ungdomskriminalitet. Trots resurser och förebyggande arbete har det skett som inte fick ske. Ungdomar i staden har kunnat utföra kriminella aktiviteter då den befintliga polisstyrkan inte har haft resurser nog att täcka upp detta problem. Sedan fjorton månader tillbaka så har det lämnats 56 yttranden om brott som är anmälda till polisen i Landskrona.

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur olika fält inom polisen och socialförvaltningen i Landskrona arbetar för att förebygga kriminalitet bland ungdomar. Fungerar samarbetet mellan de olika fälten? Vad anser personalen inom de olika fälten att orsakerna är till att ungdomar hamnar i kriminalitet? Är det samhällets fel? Kan det vara så enkelt som att skylla på det sociala arvet eller finns ytterligare faktorer som styr detta avvikande beteende: kriminalitet? Vilken betydelse har fritidsaktiviteterna för risken att hamna i kriminalitet? Vi har arbetat efter kvalitativ metod och har utfört fem tematiserade intervjuer med polisen, BRÅ, Socialförvaltningen, Ungdomsgruppen och Ungdomshuset Nova.

I uppsatsen behandlas olika faktorer och perspektiv som kan ligga till grund för att ett avvikande beteende såsom att kriminalitet uppkommer. Vi har tagit del av ett antal olika teoretiker indelat i fyra olika perspektiv, detta för att kunna få ett så uttömmande svar som möjligt.

I undersökningen visade det sig att ett samarbete existerar mellan de olika arenorna, men inte i den utsträckning som är nödvändig för att ett väl fungerande förebyggande arbete ska uppnås. Det visade sig även i undersökningen att ett antal olika faktorer existerar vilket resulterar i att ett kriminellt beteende uppkommer såsom det sociala arvet och segregation.

Nyckelord; ungdomskriminalitet, segregation, sociala arvet, socioekonomiska kapitalet, förebyggande arbete, samverkan och *fritid*.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING.....	3
1.2 BEGREPPSFÖRKLARINGAR.....	3
1.2.1 <i>Brott och kriminalitet</i>	3
1.3 BAKGRUNDSFAKTA.....	3
1.3.1 <i>Brottsnivån i Sverige</i>	3
1.3.2 <i>Landskrona en segregerad stad med hög kriminalitet</i>	4
1.4 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING.....	6
2. TEORETISKA INFALLSVINKLAR	6
2.1 BROTT SOM EN DEL AV SAMHÄLLET.....	6
2.2 UPPROR, MAKT OCH KONTROLL.....	6
2.3 OLIKA FÖRKLARINGSMODELLER TILL UPPKOMSTEN AV KRIMINALITET.....	7
2.3.1 <i>Brist på fritidsaktiviteter</i>	8
2.3.2 <i>Det sociala arvets betydelse</i>	9
2.3.3 <i>Interaktion</i>	10
2.3.3 <i>Social exkludering</i>	12
2.3.4 <i>Vi och de i ett multikulturellt samhälle</i>	12
3. METOD	14
3.1 URVAL.....	14
3.2 STATISKA OCH FLEXIBLA VERKSAMHETER.....	14
3.3 EMPIRISKT ARBETE.....	15
3.4 DOKUMENTATIONSSTRATEGIER.....	15
3.5 ATT VARA INTERVJUARE.....	16
3.6 ANALYSARBETET.....	16
3.7 ETIK OCH MORAL.....	17
4. RESULTATREDOVISNING	17
4.1 BROTTSFÖREBYGGANDE RÅDET (BRÅ).....	17
4.1.1 <i>Strategi</i>	18
4.1.2 <i>Det förebyggande arbetet</i>	18
4.1.3 <i>Beskrivning av ungdomskriminaliteten</i>	19
4.1.4 <i>Visioner och idéer</i>	19
4.2 SOCIALFÖRVALTNINGEN.....	20
4.2.1 <i>Strategi</i>	20
4.2.2 <i>Det förebyggande arbetet</i>	20
4.2.3 <i>Beskrivning av ungdomskriminaliteten</i>	21
4.2.4 <i>Visioner och idéer</i>	21
4.3 POLISEN.....	21
4.3.1 <i>Strategi</i>	21
4.3.2 <i>Det förebyggande arbetet</i>	22
4.3.3 <i>Beskrivning av ungdomskriminaliteten</i>	22
4.3.4 <i>Visioner och idéer</i>	23
4.4 UNGDOMSGRUPPEN.....	24
4.4.1 <i>Strategi</i>	24

4.4.2	<i>Det förebyggande arbetet</i>	24
4.4.3	<i>Beskrivning av ungdomskriminaliteten</i>	24
4.4.4	<i>Vision och idéer</i>	25
4.5	UNGDOMSHUSET NOVA	25
4.5.1	<i>Strategi</i>	25
4.5.2	<i>Det förebyggande arbetet</i>	26
4.5.3	<i>Beskrivning av ungdomskriminaliteten</i>	26
4.5.4	<i>Visioner och idéer</i>	26
5.	ANALYS	26
5.1	UTBILDNING OCH ARBETSSÄTT	27
5.2	KRIMINALITETEN I LANDSKRONA	27
5.2.1	<i>Stämpling av individer</i>	28
5.2.2	<i>Fribet</i>	28
5.2.3	<i>Gängbildningar och revirtänkande</i>	28
5.2.4	<i>Det kommunikativa handlandet och rollkonflikter</i>	29
5.2.5	<i>Bristen på vuxna förebilder</i>	30
5.2.6	<i>Det sociala arvet</i>	30
5.2.7	<i>System och livsvärld</i>	31
5.2.8	<i>Olika kulturer</i>	32
5.2.9	<i>Skolan</i>	32
5.2.10	<i>Social exkludering och vi och de</i>	33
5.2.11	<i>Ett ökat drogbehov</i>	33
5.3	STRATEGI - DET FÖREBYGGANDE ARBETET	34
5.3.1	<i>Skola och fritid</i>	34
5.3.2	<i>Förslag om förbättring</i>	35
6.	SAMMANFATTANDE SLUTDISKUSSION	36
6.1	UNGDOMSKRIMINALITET	36
6.1.1	<i>Det sociala arvet</i>	36
6.1.2	<i>Bristen på poliser</i>	36
6.1.3	<i>Ungdomshuset Nova</i>	37
6.1.4	<i>Fritiden</i>	38
6.1.5	<i>Integration</i>	38
7.	NYA FRÅGOR ATT ARBETA VIDARE MED	39
8.	LITTERATURFÖRTECKNING	40

Bilaga

1. INLEDNING

Då det har varit stora rubriker i såväl lokala som rikstäckande tidningar i landet angående den ökande ungdomskriminaliteten i Landskrona¹ så upplevde vi att ämnet var mycket relevant för oss att arbeta med. Detta eftersom stadens struktur har förändrats under de senaste åren till det negativa på grund av ökad ungdomskriminalitet och otillräckliga polisresurser.

Vi vill ur ett sociologiskt perspektiv belysa hur kriminalitet kan uppkomma i ett samhälle och samtidigt också se hur detta dilemma kan förebyggas.

1.2 Begreppsförklaringar

1.2.1 Brott och kriminalitet

Kriminalitet och brott kan definieras på många olika sätt beroende på vilken sorts kriminalitet och brott man undersöker. Ett brott kan vara att bli tagen för snatteri vilket medför rättsliga följder. På BRÅ:s hemsida kan man läsa att brott är en handling (eller underlåtenhet att handla) som är belagd med straff i lag². På samma sida kan man läsa att det förekommer olika typer av brott, bland annat stöldbrott, våldsbrott och narkotikabrott. De brott som förekommer i samhället är många till antalet. För att lättare kunna ge en beskrivning brukar man dela in brotten i olika kategorier eller grupper. Det finns åtminstone två sätt att göra detta på, dels det juridiska, dels det kriminologiska. I den juridiska kategoriseringen grupperas brottsbalksbrotten med utgångspunkt från balkens indelning i brott mot person, brott mot förmögenhet, brott mot allmänheten och brott mot staten. Kriminologerna är mer intresserade av att gruppera brotten som kan liknas vid varandra. Dessa brott har samma orsaker eller förekommer under likartade omständigheter³.

1.3 Bakgrundsfakta

1.3.1 Brottsnivån i Sverige

Enligt forskning så skiljer sig brottsnivåerna i landets kommuner markant ifrån varandra, detta framgår av BRÅ:s officiella statistik över anmälda brott⁴. Varför brottsnivån har ökat säger de bland annat beror på förändringar i samhället. Urbaniseringen har gjort att det har blivit en ökad tillgång på stöldbegärliga föremål och även minskad social kontroll i samhället⁵ som ligger till

¹ Landskrona Posten. 20030305. Sid 4.

² www.bra.se 2003-04-07

³ Ibid.

⁴ BRÅ Rapport 2002:5 (2002).

⁵ Ibid.

grund till varför brottsligheten ser ut som den gör idag. Antalet brott som varje år anmäls till polisen har ökat från cirka 200 000 år 1950 till 1 200 000 år 1990 enligt en undersökning gjord av regeringen år 2000. Om man tar med i beräkningen befolkningstillväxten, innebär detta en ökning med 500 procent⁶. Undersökningar visar att en mängd olika faktorer bidrar till öka men även till att minska eller hålla tillbaka brottsligheten. Även olika grupper i befolkningen har en varierad benägenhet till att begå brott. Det finns undersökningar som ger kunskap om hur strukturella betydelse har för brottsligheten i kommunerna. Olika faktorer kan exempelvis vara hur tillfället kan styra individens agerande, befolkningens demografiska sammansättning, men även sociala och ekonomiska resurser⁷.

1.3.2 Landskrona en segregerad stad med hög kriminalitet

Landskrona präglas av ett mångkulturellt samhälle då invandringen till staden varit stor under 1990-talet. Genom en ökad invandring till Landskrona och dessutom en flyktingförläggning som intensivt anlätades så uppstod en ökad segregation. De centrala delarna av staden blev mer utsatta för den stigande segregationen eftersom man hade en tendens till att placera alla individer på ett och samma ställe i staden. Vilket i sin tur medförde att de inbitna landskroniterna upplevde en viss form av alienation inför detta faktum då denna mångfald av etniska kulturer skapade en osäkerhet. Detta medförde att en stor andel individer med framförallt ekonomiska resurser beslöt sig för att flytta till andra delar av staden där invandrare ej existerade, segregationen var ett faktum. Segregationen är ytterst påtaglig i de centrala delarna av Landskrona idag och här har det förekommit under en längre tid ett antal olika problem såsom inbrott, våld, stöld och dessa aktiviteter tar sin början i allt yngre ålder⁸.

I Landskrona uppmärksammades kriminalitetens problem år 2000 vilket medförde att man startade ett projekt i samspel med olika aktörer som befinner sig inom olika arenor i staden, projektet fick det övergripande namnet ”*Barnen i centrum*”. Syftet är att få de yngre individerna som inte är engagerade i centrum att aktivt delta i någon form av fritidssysselsättning. Trots alla dessa resurser och förebyggande arbetet skedde det som inte fick ske. Plötsligt var staden i centrum för allas uppmärksamhet då kriminaliteten hade eskalerat och skapat stora rubriker i olika medier till mångas förvåning. Hur kunde en sådan förvånansvärd ökning ske på en så kort tid då Landskrona trots allt hade fått resurser för att förebygga ungdomskriminaliteten? Våren 2003 nåddes kulmen då kriminaliteten var för svår att bemästra i Landskrona. Kriminella ungdomar kunde till viss del härja fritt i stadens centrum då den befintliga polisstyrkan inte hade

⁶ www.regeringen.se 2003-03-13

⁷ BRÅ Rapport 2002:5 (2002).

⁸ Barns ekonomiska utsatthet under 1990-talet.

resurser nog att täcka upp de kriminella aktiviteter som pågick. Detta resulterade i att kommunens invånare upplevde en stor otrygghet i centrum som medförde att många individer inte vågade ge sig ut efter kvällens mörker.

Statistiska Centralbyråns undersökning från år 2000 på anmälda brott per 100 000 invånare visar att Landskrona som är en småstad har nästan lika hög anmälda brott som storstäder.

KOMMUN	Antal brott per 100 000 invånare	KOMMUN	Antal brott per 100 000 invånare
1. Borlänge	20 597	7. Landskrona	17 201
2. Stockholm	20 559	8. Sigtuna	17 091
3. Malmö	20 027	9. Solna	16 454
4. Göteborg	19 037	10. Eskilstuna	15 893
5. Västerås	18 439	287. Bjurholm	3 970
6. Helsingborg	17 416	288. Öckerö	3 668 ⁹

Sedan fjorton månader tillbaka så har det lämnats 56 yttranden om brott som är anmälda till polisen i Landskrona¹⁰, vilket är en beskrivande situation om Landskronas karaktär.

Genom utveckling av projektet Barnen i Centrum så startades i januari 2003 i Landskrona *Ungdomshuset Nova* som vänder sig till ungdomar i åldern tretton år och uppåt och även här är syftet att aktivera dem på deras fritid. Kommunen har satsat mycket ekonomiska resurser på fritidsarenan Ungdomshuset Nova där det bland annat finns musikrum, datarum, biljard och kafé, dessutom ges möjlighet till att spela in egna skivor. Syftet är att arbeta förebyggande och fånga individens intresse vilket gör att de finner denna fritidsarena tilltalande. Men även att integrera de olika kulturerna är ett primärt syfte. Tyvärr så har det sista målet inte blivit uppfyllt då projektet inte nått den framgång som var tänkt från första början eftersom majoriteten av ungdomarna som vistas på Ungdomshuset har invandrarbakgrund då svenskarna inte nyttjat Ungdomshuset Nova i den utsträckning som var tänkt¹¹.

⁹ BRÅ Rapport 2002:5 (2002). Sid. 9

¹⁰ Socialförvaltningen. 20030409.

¹¹ Landskrona Posten 20030330. sid. 20

1.4 Syfte och frågeställning

Syftet med vår uppsats är att undersöka hur olika fält inom polisen och Socialförvaltningen i Landskrona arbetar för att förebygga kriminalitet bland ungdomar.

Följande frågor behandlas i uppsatsen:

Hur arbetar olika fält inom polis och socialförvaltning med att förebygga ungdomskriminalitet bland ungdomar?

- 1) Hur arbetar de olika fälten?
- 2) Vad anser personalen inom de olika fälten att orsakerna är till att ungdomar hamnar i kriminalitet? Är det samhällets fel? Kan det vara så enkelt som att skylla på det sociala arvet eller finns ytterligare faktorer som styr detta avvikande beteende: kriminalitet?
- 3) Vilken betydelse har fritidsaktiviteterna för risken att hamna i kriminalitet?

2. TEORETISKA INFALLSVINKLAR

2.1 Brott som en del av samhället

Hur ser olika teoretiker på hur ett kriminellt beteende kan uppkomma i ett samhälle? Kan förklaringen ligga i det sociala arvet eller existerar ytterligare faktorer till detta beteende? Nedan följer en kort beskrivning om olika teoretikers förklaringar gällande detta ämne.

Sociologen Emilé Durkheim menar att brott och straff är en integrerad del av samhället vilka fyller en viktig funktion gällande just integration och sammanhållning. Vad han menar är att den sociala ordningen i samhället måste vidmakthållas och det sker genom att brottsligheten i samhället skapar gränser för det otillåtna, och därmed är solidariteten är ett faktum¹². Genom att solidariskt stå enade emot detta samhälleliga problem så blir det en gemensam sak att stå enade inför dessa lagöverträdare¹³.

2.2 Uppror, makt och kontroll

Även om vi vuxna känner avsky för våld är det kanske inte meningslöst för utövarna. Det kan, som Frykman (1995) visat, vara ett medel för ungdomar att:

¹² Meeuwisse & Swärd. (2002).

¹³ Bauman. (1992).

”ifrågasätta förhållanden i samhället och kräva förändringar. Det kan ge tillhörighet och vara ett moraliskt budskap, ett sätt att utmana och ifrågasätta eller diskutera moraliska frågor. Det kan vara ett sätt att kommunicera då inga andra möjligheter står till buds”¹⁴.

Ungdomar som tillhör de lägre samhällsklasserna som kanske har brister i de verbala kunskaperna tar våld genom försvara sig. På detta sätt får de ”kontroll”.

Myten säger:

”att boxningen är en hård men god skola för den enkle grabben från samhällets skuggsida/.. / På samma sätt som arbetarkillar i boxningen fann sätt att hävda sig i samhället använder nu invandrarungdomar boxningen för att skaffa respekt gentemot svenskar”¹⁵.

Sociologen Pierre Bourdieu menar att man kan omvandla olika materiella tillgångar till att mätas i ett värde som resulterar i en makt som vanligtvis enbart är de förunnat som har det ekonomiska kapitalet och med det ger den kontroll som önskas¹⁶. Vidare talar han om den symboliska makten eller det symboliska våldet. Med det menar han att det förkommer osynligt våld som vi individer i samhället inte uppfattar som våld. Detta sker inte medvetet utom genom att man frivilligt underkastar sig denna legitima auktoritet¹⁷. Denna form av att kontrollera andra sker omedvetet för de berörda individerna och går under benämningen hegemoni. ”*Hegemony is the power or dominance that one social group holds over others*”¹⁸.

2.3 Olika förklaringsmodeller till uppkomsten av kriminalitet

Frågan om vad som beror på att man blir kriminell har en rad olika förklaringar enligt olika skolor. Vi har valt att arbeta utifrån fem olika perspektiv för att få fram vad ett antal olika teoretiker har för uppfattning om vad det beror på att man blir kriminell. Detta kan vara bland annat brist på fritidsaktiviteter, det sociala arvet, interaktion, social exkludering och att människor segregeras från varandra i ett multikulturellt samhälle. Dessa olika perspektiv kommer att diskuteras utifrån ett antal olika teoretiker som vi tycker stämmer bra överens med det som vi undersöker.

¹⁴ Berggren (2000). Sid. 308

¹⁵ Landskrona Posten. 20030405. Sid 17.

¹⁶ Carle i Månsson. (1998).

¹⁷ Bourdieu. (1982).

¹⁸ Lull (1999). Sid. 31

2.3.1 Brist på fritidsaktiviteter

Ett stort antal ungdomar är i dag föreningslösa i det moderna samhället på grund av många olika anledningar, såsom bland annat socioekonomiska förutsättningar:

”Att vara ”föreningslös” tolkas som om man gått miste om något väsentligt, något fundamentalt i stil med att ha förlorat sitt arbete (arbetslös). Detta är alltså ett förhållande som man från institutionernas sida vill ändra på bland annat genom att söka upp unga människor på de platser de befinner sig och under detider som de är som mest synliga och aktiva, dvs. under kvällstider. Nu är det inte längre klienterna som skall besöka socialkontoren, utan också det omvända; socialarbetare, polis, barnassistenter, fritidsledare, lärare osv. spårar aktivt upp unga i olika miljöer och sammanhang för att hindra dem från att bli ”klienter” i framtiden.¹⁹”

Många faktorer kan avgöra huruvida om du som individ kan ägna dig åt de fritidsaktiviteter du vill, det vill säga, kunna ha en berikad fritid. Begrepp som klass, pengar, miljö och förutsättningar är alla ord som måste beaktas innan man ger sig hän åt vad man önskar göra på fritiden. Det socioekonomiska kapitalet spelar en mycket avgörande roll för individens val av fritidsaktivitet då det skapas stora begränsningar för de ekonomiska resurser som existerar. De föräldrar som besitter en lång och diger utbildning och har en god ekonomi är överrepresenterade inom vissa idrotter såsom golf, tennis och ridning som anses vara sport av dyrare karaktär. Barn till föräldrar däremot med kortare utbildning har en tendens att ägna sig åt motorsport eller att helt enkelt gå på fritidsgården. De individer som befinner sig i arbetslöshetens klor anses inte ha någon fritid då en förekommande attityd från omgivningen menar att fritid är något man får i belöning då man utfört det arbete som krävs för att få just denna belöning²⁰.

Längtan efter att utöva någon fritidsaktivitet beror på enligt Bourdieu att behov uppfylls och i sin tur skapar en längtan och smak hos de unga²¹. Bourdieu menar vidare att idrott är en mycket viktig del i barn och ungdomars fritidsliv då den skapar ett välbefinnande, livskvalitet och identitetsbildning. Det är på fritiden som ungdomarna skaffar sig erfarenheter och där livets spelregler skapas. De lär sig hur man skall agera då man anträr skilda områden och hur det i sin

¹⁹ Dahlgren & Hultqvist (1999). Sid. 164

²⁰ Friberg & Jonsson. (1999).

²¹ Carle i Månsson. (1998).

tur skapar förståelse och därigenom hur man tolkar omvärlden²². Bourdieu benämner detta som doxa, vilket innebär att det existerar regler och normer i ett samhälle som man ska följa²³.

2.3.2 Det sociala arvets betydelse

Det sociala arvet brukar benämnas att man går i sina föräldrars fotspår, inte bara när det gäller val av yrke utan det kan även gälla drogmissbruk, kriminalitet, arbetslöshet och val av fritidssysselsättning, detta anser vi vara det primära för vad det sociala arvet innebär.

Sociologen Karls Marxs teori om det sociala arvet är att han anser att människans väsen eller natur är totaliteten av samhälliga relationer. Han uppfattar inte människan och hennes personlighet som ett system bestående av ett antal karaktäristiska drag eller egenskaper. Marx tycker vidare att det är för enkelt att tro att människan är ett resultat av sin miljö eller sociala förhållande. Marx utgångspunkt är att det är människan själv som producerar det sociala förhållandena som sedan påverkar henne. Han anser också att människan är vad hennes samhälliga relationer är. För det tredje talar Marx om samhälliga relationer istället för sociala relationer. En människas handlingsmönster inskränks av både biologiska samt samhälleligt satta gränser och hinder²⁴.

Bourdieu menar att individens handlingar ständigt är sociala och kollektiva till sin natur. Han påpekar att om individer vistats i och deltar i olika sociala miljöer skapar hon nya sätt att agera och förhålla sig²⁵. Människan har även ett habitus som Bourdieu beskriver som ett förkroppsligat kulturellt kapital, ett uppsättning sammanhängande dispositioner, som ligger till grund för hur människor handlar, tänker och värderar olika företeelser. Denna habitus grundläggs tidigt i livet, men är inte oföränderlig²⁶. Barn och ungdomars smak, tycke och värderingar grundläggs ofta i familjen, skola och kamratgruppen. De tenderar på detta sätt att föra vidare och återskapa sina föräldrars kulturella kapital och smak. De sociala och kulturella skillnader mellan barn och ungdomar som grundläggs i deras familjer förstärks av skolan och utbildningssystemet. Bakom de val, den smak och det praktiska handlingsätt som tillsammans bygger upp en livsstil döljer sig enligt Bourdieu alltid just det habitus som nämndes tidigare och som han väljer att benämna som *”den icke valda principen bakom så många val”*²⁷. Eftersom man inte kan ändra på det sociala kapitalet då det är något man föds in i och man som individ skulle vilja skapa en förändring gällande ens

²² Berggren. (2000).

²³ Bourdieu. (1982).

²⁴ Berggren. (2000).

²⁵ Carle i Månsson (1998).

²⁶ Berggren (2000)

²⁷ Ibid. Sid 279.

livsstil, så kan man enligt Bourdieu förändra det kulturella och ekonomiska kapitalet.²⁸ Ytterligare ett kapital som anses vara av yttersta vikt och som vi vill belysa, är det humana kapitalet, det mänskliga kapitalet. Utan att ha förvaltats sitt egna humana kapital så är det kanske lätt att hamna på den kriminella banan då inget annat alternativ existerar för överlevnad. Det blir allt viktigare med det livslånga lärandet för att i produktionen värderas detta som en viktigare tillgång och inte bara ett värde i sig²⁹.

Sociologen Zygmunt Bauman menar att den grupp man tillhör spelar en betydande roll för individen ifråga, men individen har inte personligen gjort valet att ingå i denna specifika grupp utan den har fötts in i den³⁰, som kan innebära den kriminella världen.

Inom sociologin existerar det termer som går under benämningen Gemeinschaft respektive Gesellschaft. Gemeinschaft innebär att individen föds in i en gemenskap vilket innebär att det är här grogrunden läggs för individens beteende då det är här det sociala samspelet med familjen sker. Gesellschaft däremot grundar sig på individen i äldre ålder då den inträder på samhällets arena och vilka frestelser som kan ligga där och vänta³¹. Även om individen inte föds in i denna gemenskap såsom kriminellt beteende eller annat avvikande beteende så uppstår det trots allt ett behov från vissa ungdomar att tänja på dessa gränser då det finns något spännande utanför. Om individen har en lägre MAO- halt (monoaminoxidas) i blodet eftertraktas mer spänning i livet³². Som spännande kan upplevas vara att till exempel skolka från skolan för att finna en ny grupp-gemenskap med aktörer som kanske inte alltid är så lämpliga att umgås med. Detta dilemma kan uppstå då ungdomen, för att skapa kontakt, går utanför sina personliga normer och värderingar som tidigare existerat och skapar en rollkonflikt med sig själv då den vet att den agerar felaktigt.

2.3.3 Interaktion

Sociologen Erving Goffman talar om något som han benämner som Umwelt, med vilket han menar att individer är medvetna om att det existerar risker och att dessa inte helt går att undkomma³³. Detta medför att ungdomen ifråga hamnar i något som filosofen Jean Pierre Sartre benämner som ”ond tro”. Vidare menar han att alla individer i vårt existerande samhälle har ett val, även om ungdomen vill hävda att ”den inte hade något val”. Sartre menar att vi är alla

²⁸ Carle i Månsson (1998)

²⁹ Nyhed (1995)

³⁰ Bauman. (1992).

³¹ Asplund. (2000).

³² Friberg & Jonsson (1999).

³³ Giddens (1999).

dömda till frihet, vi har alla en valmöjlighet³⁴. Bauman talar om den affektiva handlingen, med vilket han avser att det existerar känslor som är så starka att individens förnuft kopplas bort och eventuella konsekvenser på grund av detta agerande kan få hemska konsekvenser. Denna handling är tvångsmässig och något som ungdomen knappast kan låta bli att göra, den lyssnar inte till argument mot agerandet utan är döv för de närvarande vuxnas röster³⁵.

Sociologen Jürgen Habermas talar om två olika sfärer i samhället som han benämner livsvärld respektive system. Livsvärlden är där vi existerar såsom boende, familjförhållande, arbete, skola och systemet utgörs av marknaden och byråkratin. Habermas menar vidare att vi människor samtalar och lever i tre olika världar samtidigt. Han menar att vi ska uppnå något som han benämner som *verständigung*³⁶ med vilket han menar att vi ska förstå vad som sägs, med andra ord att budskapet har nått fram. De tre världarna består av den objektiva världen som innebär den materiella världen. Den sociala världen inbegriper den värld där värderingar och normer existerar och slutligen den subjektiva världen där våra känslor och förhoppningar gör sig gällande³⁷.

Goffman har utvecklat en teori om hur organisering i systemet sker på ett dramaturgiskt sätt, där människor har ett behov av att framställa sig på ett rätt och korrekt sätt. Han menar att vi som individer lever och verkar i systemet som en ”spelpjäs” där allt går ut på att framställa sig själv på ett så pass bra sätt som möjligt. Själva organiseringen i systemet har en grundläggande faktor, och att ömsesidig interaktion uppstår mellan individer och att kommunikationen är en viktig del i systemet. Vi förverkligar oss själva och skapar oss en identitet genom de roller vi spelar³⁸. Men dessa roller kan även skapa rollkonflikter. Parsons menar att rollkonflikt kan uppstå därför att människor innehar flera roller med motstridiga krav (interrollkonflikt) eller om man har stora krav på sig själv som gör att ens egna inre roller går i konflikt med varandra (intrarollkonflikt)³⁹.

Om man upplever samhörighet som sker i interaktion med andra så skapas det beteendet som är bestämt av de regler som är satta i samhället⁴⁰. Utan en viss form av stabilitet skulle samhället inte existera. Genom sociala normer upprätthålls detta system och individens utvecklar det förväntade och accepterade beteendet⁴¹.

³⁴ Berger. (2001).

³⁵ Bauman (1992).

³⁶ Habermas i Stensmo (1994).

³⁷ Stensmo. (1994).

³⁸ Goffman i Månsson (1998).

³⁹ Månsson (1998).

⁴⁰ Asplund. (2000).

2.3.3 Social exkludering

Social exkludering är ett begrepp som lanserades i Frankrike i slutet av 1960-talet och hade som syfte att uppmärksamma grupper som inte omfattades av samhällets skyddsnet t.ex. ensamstående föräldrar, drogmissbrukare, kriminella och fysiskt funktionshindrade. Plötsligt blev ord som underklass och nyfattigdom nya tolkningar i vårt välfärdssystem⁴². Bourdieu har en egen benämning för just nyfattigdom, detta benämner han som det ”moderniserade eländet”⁴³. Denna form av marginalisering, sett ur ett marxistiskt perspektiv, sker på grund av kollektiva följder av arbetslöshet som i sin tur skapar just social exkludering, då människor hamnat utanför ett antal olika arenor i samhället och inte bara utanför arbetsarenan⁴⁴. Att inte finna samhörighet i samhället kan bero på segregation som uppkommer genom ett utanförskap, kanske på grund av social exkludering som sker då individer hamnar i marginalerna.

I de sociologiska teorierna anser man att risken för ett kriminellt beteende ökar när det gäller missgynnade grupper. Sociologen Gunnar Bergström pekar på att det är ett känt faktum att många kriminella är arbetslösa⁴⁵.

Även främlingskap och anonymitet ökar risken för ett kriminellt beteende, detta kan gälla exempelvis stortstadsmiljöer⁴⁶. Resonemanget stämmer dock inte överens med den statistik vi har erhållit angående Landskronas kriminalitet, då staden går under begreppet småstad.

2.3.4 Vi och de i ett multikulturellt samhälle

Vi och de innebär två olika begrepp varav den ena är två skilda grupper av människor och den andra står för två olika attityder. Bauman förklarar detta på följande sätt:

”Å ena sidan förtroende, tillgivenhet, trygghet, samarbetsvilja och å den andra misstänksamhet, motvilja, rädsla, stridshystnad. ”Vi” står för den grupp som jag tillhör”⁴⁷.

Sociologen Talcott Parsons ser samhället som ett system som inkluderar en strukturell aspekt, men också en funktionell aspekt. Ett socialt system kräver att vissa problem blir lösta genom *adaptation* – systemet måste anpassa sig till en yttre miljö, *goal-attainment* – systemet måste fungera så det kan nå de mål som krävs för anpassning. Vidare anses *integration* som att - systemet måste

⁴¹ Meeuwisse & Swärd. (2002).

⁴² Ibid.

⁴³ Berggren. 2000. Sid 327.

⁴⁴ Meeuwisse & Swärd. (2002).

⁴⁵ Bergström. G. (1997).

⁴⁶ Egidius.(1997).

⁴⁷ Bauman, (1992). Sid. 53

samordnas för att nå dessa mål eller det centrala för att förklara sociala problem. *Latency eller pattern-maintenance* det vill säga att systemet måste innefatta att dess medlemmar införlivar dess normer, detta kallas även för AGIL-schemat. Kriminalitet ses som avvikelser från de normer som systemet kännetecknas av⁴⁸.

Bauman säger att varje samhälle skapar främlingar och att varje samhälle skapar sina egna sorters främlingar⁴⁹. Aspekter som att se invandrare som mindre värda och att invandrarna själva är ansvariga för den situation de befinner sig i är vanliga tankar då Sverige mer och mer framstår som ett land där tydliga etniska skiljelinjer existerar⁵⁰.

Osäkerheten gör att människor misskrediterar och nervärderar andra kulturers normer. Bauman menar vidare att denna avvikelse från det normala är en frånvaro av kultur som har skapat dessa ociviliserade och okultiverade kulturer⁵¹. Då normer (lagar) och informella normer (oskrivna lagar) existerar i alla samhällen så har man byggt upp en referensram som i detta fall betyder att man vill avlägsna avvikelser och olikheter i samhället⁵². Individer tillhörande lägre samhällsklasser innehar samma benämning för de högre samhällsklasserna där de menar att ”de” skapar regler i systemet för att skapa en samhällskontroll⁵³.

I den socialpsykologiska forskningen med bland annat sociologer som Goffman kan man läsa om förväntningar och attityder. Sociologer menar att om man förväntar sig att en individ ska falla in ett speciellt kriminellt mönster så leder detta till att individen får det svårare för sig att stå emot sådana frestelser. Personen får en stämpel på sig som är svår att tvätta bort. Dessa individer uppfattas som antisociala och därav får också personen en kriminell identitet⁵⁴. Det är alltså inte personliga kvaliteter och ej heller den sociala miljön, utan samhällets sätt att reagera och den stämpling den medför som orsakar fortsatt brottslighet⁵⁵.

⁴⁸ Meeuwisse & Svärd. (2002).

⁴⁹ Bauman (1999).

⁵⁰ Meeuwisse & Svärd (2002)

⁵¹ Bauman (1992).

⁵² Madsen. (2001).

⁵³ Berger. (2001).

⁵⁴ Egidius. (1997).

⁵⁵ Estrada & Flyghed (2001).

3. METOD

Vi har valt att arbeta efter en kvalitativ metod⁵⁶. Den kvalitativa metoden består av tematiserade intervjuer.

I arbetet har vi använt oss utav material och litteratur som vi har funnit i olika databaser såsom Libris och Landskrona Bibliotek. Vi har också använt Internet som källa och då i huvudsak regeringens hemsida där vi har sökt i olika SOU dokument med sökorden kriminalitet och ungdomskriminalitet.

3.1 Urval

Vi har valt att begränsa oss till att undersöka ungdomskriminaliteten i Landskrona. Syftet med detta var att vi inte var intresserade av en större undersökning som skulle gälla hela landet utan att vi varken hade ekonomiska resurser eller tid att föra en undersökning på ett större fält.

För att vi skulle få stor kunskap om ungdomskriminaliteten i Landskrona så valde vi att strategiskt välja ut olika myndighetspersoner som arbetar med kriminella ungdomar. Totalt blev det fem intervjuer med personal på Brottsförebyggande rådet, polis, Ungdomsgruppen, Socialförvaltningen och Ungdomshuset Nova.

De olika aktörerna befann sig på differentierade arbetsplatser men ett samarbete existerade mellan de olika arenorna för att nå det förebyggande arbetet som är en nödvändighet. För att inte få ett allt för stort material att arbeta med valde vi att avgränsa våra tematiserade intervjuer till att endast beröra de aktörer som är insatta i de olika verksamheterna och som arbetar över de berörda olika fälten. Vi avstod således från att göra intervjuer med kriminella ungdomar eftersom det var svårt att hitta dem men också för att vi inte trodde att vi skulle få sanningsenligt svar av dem som var involverade i någon form av kriminell aktivitet.

3.2 Statiska och flexibla verksamheter

Vi har utfört tre intervjuer på statiska arenor vilket innebär att det är en traditionell arbetsarena och att de berörda aktörerna inom denna arena har strikta styrdokument att arbeta efter.

De två resterande intervjuerna vi genomförde på två mer flexibla arenor⁵⁷. Detta innebär precis som namnet låter att aktörerna inom denna arena har mer fritt spelrum att arbeta efter eftersom

⁵⁶ Holme & Solvang. (1998).

⁵⁷ Stojanovic (2001).

strikta styrdokument inte existerar i den omfattning som inom de statiska arenorna. Här ger aktörerna ungdomarna mer utrymme till att låta sin kreativitet flöda.

De platser som vi genomförde våra intervjuer på är följande:

Statiska arenor

Polismyndigheten i Landskrona
Brottsförebyggande rådet i Landskrona
Arbets- och socialförvaltningen i Landskrona

Flexibla arenor

Ungdomshus i Landskrona
Projektet Nålsögat i Landskrona

Innan vi genomförde intervjuerna kontaktade vi de olika aktörerna antingen per telefon eller så tog vi personlig kontakt med dem. Givetvis fick de full beslutanderätt angående val av tid och plats för intervjun. Vid denna första kontakt informerade vi om beräknad tidsåtgång för intervjun. Vi genomförde alla intervjuerna på deras respektive arbetsplatser och det skedde utan avbrott, förmodligen var kollegerna informerade om att det förekom en intervju vilket gav ett bra resultat för:

”att göra en intervju medan telefonen ringer och människor knackar på dörren ger ingen kontinuitet och skapar förmodligen en hel del irritation”⁵⁸.

3.3 Empiriskt arbete

Vi har sammanlagt genomfört fem tematiserade intervjuer under våren 2003. Intervjuerna vi genomförde tog i snitt mellan 60 och 90 minuter, och tillsammans utgör de cirka trettiofem A4-sidor med normalt radavstånd. Vi har varit noga med att analysera intervjuerna efter varje intervjutillfälle detta för att i slutändan spara in värdefull tid men även att vara mer förberedd vid nästa intervjutillfälle. Det var viktigt att göra denna analysering för vår del då vi begränsat oss till att endast genomföra fem intervjuer så vi var måna om att få med all relevant information.

3.4 Dokumentationsstrategier

Vi valde att genomföra våra tematiserade intervjuer med såväl som bandspelare likväl som vi noterade anteckningarna för hand. Bandspelare anser vi vara ett bra hjälpmedel då man genomför en intervju eftersom vi som intervjuare betydligt bättre tillgodogjorde oss informationen vi erhållit. Vi har dock genomfört ett par intervjuer utan bandspelare då vissa komplikationer såsom att batteriet tog slut vid ett tillfälle och vid ett annat tillfälle ville inte den intervjuade att vi skulle genomföra intervjun med bandupptagning. Följaktligen fick vi notera för hand och därmed kanske inte båda fick det hela helhetsintrycket av intervjun. Det positiva med att föra

⁵⁸ Bell.(2000) .Sid 124.

anteckningar för hand under en intervju är att man inte behöver ta vare sig hänsyn till hur mycket det kvarstår av bandet eller om batteriet är på väg att ta slut. Eftersom vi var två till antalet som genomförde intervjun så var det en av oss som noterade medan den andre skötte frågehanteringen. Detta gjorde att en av oss kontinuerligt kunde följa och registrera såväl ansiktsuttryck som andra gester. Vi upptäckte att vår intervjuguide inte alltid höll det mått vi hade räknat med då de olika aktörerna har differentierade arbetsuppgifter vilket medförde att alla aktörer inte hade likvärdig kunskap om vissa teman. Det uppstod dock en skillnad på det material vi erhöll efter att ha synat vårt intervjumaterial då det var betydligt mer fakta nerskrivet utifrån den bandupptagna versionen jämfört med den som var noterad för hand vid intervjutillfället.

3.5 Att vara intervjuare

Vi blev väl accepterade av våra intervjupersoner då vi presenterade vårt ämne för dem. Vi tror att detta ligger till grund för att just ungdomskriminaliteten är en högst aktuell samhällsfråga i Landskrona för tillfället, men även att vikten av att få ämnet att belysas ur mer än mediasynpunkt. Vi anser att den information som vi erhöll vid intervjutillfällena speglade tydligt vad de olika aktörerna hade för ståndpunkt och hur ambitiöst de arbetade för att finna lösning på detta oroväckande problem. Vi drog även nytta av den information som inte var deras personliga utan det var en dokumenterad sådan som gav oss ytterligare kunskap om ämnet.

Att uppleva ett samspel mellan forskare och aktör ansåg vi vara av betydelse då vi upplevde vid något tillfälle lite sämre respons från en av de intervjuade vilket resulterar i att forskningsresultatet gav ett lite sämre resultat. Vidare ansåg vi att den kunskap vi hade om ämnet ökade vår möjlighet till att även föra diskussion med de intervjuade.

3.6 Analysarbetet

Eftersom det inte finns några generella modeller för hur kvalitativa intervjuer skall bearbetas så anses den vara personlig⁵⁹, trots det måste man arbeta systematiskt. Analysering kommer att ske utifrån de olika teman som låg till grund för våra intervjuer som behandlar de olika intervjupersonernas bakgrund och arbete. Naturligtvis har vi noggrant läst igenom våra intervjuer för att kunna behandla dem på ett tillfredsställande vis vilket har inneburit att vi har fått läsa dem ett stort antal gånger, vilket i sin tur har resulterat i att vi funnit signifikanta skillnader i de olikas uttalande, men även likheter har förekommit kontinuerligt. Detta har tillsammans skapat vårt analyseringsarbete som ligger till grund för vår uppsats, även vår intervjuguide, innehållande ett

⁵⁹ Repstad (1987).

antal olika punkter ligger till grund för hur vi genomförde våra intervjuer. Efter det att vi bearbetat intervjuerna så sker vår slutliga analysering av dem där vi försöker finna likheter såväl som skillnader och utifrån detta så skapas vårt resultat.

3.7 Etik och moral

Vid kvalitativ undersökning gäller det att inte blanda in sina egna personliga värderingar i arbetet, eller ta personlig ställning utan enbart föra fram det budskap som intervjupersonen har uttalat sig om.

Vidare gäller det att som forskare att informera om att full anonymitet råder⁶⁰. Vi har följt detta råd och därför är inte intervjupersonernas namn utskrivna i denna uppsats utan enbart namnen på deras arbetsplats.

4. RESULTATREDOVISNING

Syftet med nedanstående intervjuer grundar sig på att de alla är involverade i att arbeta på ett förebyggande sätt i Landskrona mot ungdomskriminaliteten. Genom intervjuerna kommer vi att få en förklaring på hur de arbetar förebyggande, om det finns samarbete arenorna emellan och vad de anser om vad ungdomskriminaliteten beror på.

4.1 Brottsförebyggande rådet (BRÅ)

Vi genomförde vår första intervju hos BRÅ som tillhör Socialförvaltningen. På denna statiska arena arbetar det ett mindre antal individer som innehar differentierade arbetsuppgifter. Det primära i deras yrkesroll är dock att arbeta med att öka tryggheten och minska brottsligheten i kommunen. Syftet med deras verksamhet är att inspirera och utveckla det samlade preventiva arbetet inom Landskrona kommun. Det brottsförebyggande arbetet måste ske på olika nivåer och det samtidigt för att en lösning skall komma till stånd. Som första led sker den makrosociala och strukturella nivån genom insatser inom arbetsmarknadspolitiken, socialpolitiken och kriminalpolitiken. Därefter sker det i närsamhället genom att de konsekvent och systematiskt tar hänsyn till brottförebyggande aspekter som kan vara hur den sociala och fysiska närmiljön formas. På individ och familjenivå är det primära att rikta särskilda insatser till de grupper som innehar någon form av psykosocialt problem då aktörerna upptäckt att individer som visar någon form av uppförandestörningar eller/och uppmärksamhetsstörningar löper ökad risk för kriminell utveckling⁶¹.

⁶⁰ Denscombe (2000).

⁶¹ BRÅ rapport 2001:15.

4.1.1 Strategi

Den intervjuade är utbildad socionom sedan tio år tillbaka och har arbetat med olika arbetsuppgifter inom liknande arenor. IP har kontinuerligt utvecklat sig genom att gå på kompetensutvecklande utbildningar för att hålla sig ajour med vad som händer inom verksamheten. Enligt vår intervjuperson så ser arbetet gällande BRÅ: s olika ungdomsprojekt bland annat ut på följande sätt:

- 1) Politiker skall våga närma sig ungdomars arena
- 2) Alla barn skall ha en fritid
- 3) Jobba demokratiskt med barnen i skolorna. Satsa på eleverna för att de skall få ett utvecklat kommunikativt handlande vilket i sin tur leder till en bättre social samhörighet.

Arbetet sker med yngre tonåringar för att förebygga kriminaliteten, detta gäller speciellt killar i 13-15 års ålder då de anses vara en högriskgrupp. Vår intervjuperson förklarar:

”Ungdomar i denna ålder befinner sig mitt i puberteten vilket betyder att de inte har funnit sin egen identitet”.

Tonåringarna prövar sig fram genom att experimentera med nya roller som kan utövas i gängbildningar⁶², därför är det A och O att samhället har förebyggande aktiviteter. IP berättar vidare att det är betydligt lättare att ta sig ur brottets bana vid 13-14 år än vid 15-16 års ålder då det är betydligt svårare för ungdomar att ändra livsstil eftersom många redan har etablerat en kriminalitet. Det förebyggande arbetet riktar sig till att få denna klick av individer att ändra attityd. Projektet styrs på chefsnivå, de gör riktlinjer för projektets utformning. Denna grupp består av rektorer och ledare som arbetar tillsammans med BRÅ för att få kunskap från annan sida.

4.1.2 Det förebyggande arbetet

För att arbeta brottspreventivt har BRÅ samarbete med en nattvandningsgrupp. Gruppen innefattar minst 4 personer och man skall vara minst 25 år för att få delta i gruppen. Vandring utförs på fredagar och lördagar då man gemensamt cirkulerar i de centrala delarna av staden. För att detta skall fungera fullt ut så krävs det fler vuxna individers engagemang i centrum som kan ha kontroll. BRÅ berättar att polisen ofta lyser med sin frånvaro. De närvarar cirka en gång per månad. På sommarhalvåret är det skolgårdar som är den utomhusarena som är mest lockande för

⁶² Riksförbundet Föräldraföreningen Mot Narkotika 2003.

ungdomarna, medan på det kyliga halvåret det vill säga på höst och vinterhalvåret så sker koncentrationen mer till centrum och dess gator.

Vår aktör berättar vidare att det inte existerar något samarbete mellan BRÅ och de olika skolorna i staden, förutom i ovan nämnda projekt. Ett problem som existerar är att skolledningarna inte vill erkänna att det sker mobbning eller skolkränk på de olika skolorna som kan resultera i att det startas kriminella aktiviteter senare i livet för ungdomarna berättade BRÅ vidare.

4.1.3 Beskrivning av ungdomskriminaliteten

En tendens som har uppmärksammats av personalen på BRÅ är att de har upptäckt att vissa ungdomar röner framgång hos det motsatta könet genom att bland annat stjäla bilar då det tycks anses ge dem en högre status. Revirtänkande bland de olika gängerna är också ett problem då de olika individerna innehar olika positioner som de vill behålla. Genom att fortsätta med dessa kriminella aktiviteter så imponerar ungdomarna på vissa vilket resulterar i att man behåller sin status i gruppen. Ytterligare ett problem som intervjupersonen nämner är att de invandrade har missat hur det svenska samhället fungerar och att det därför uppstår lätt konflikter med maktutövarna eftersom flera av ungdomarna inte känner till de svenska värderingar och normer som gäller.

4.1.4 Visioner och idéer

Att ha empati är en grundläggande merit för att kunna arbeta med det sociala arbetet, detta får man enligt vår intervjuperson genom att lyssna men även att tyda olika signaler som individerna sänder ut:

”Ungdomarna kommer ofta hit bara för att få ut det som har inom sig, och detta har hänt bara för att de känner en trygghet här och de vet med sig att vi har tystnadsplikt.

Intervjupersonen menar att dialogen mellan klient och expert utvecklas kontinuerligt då en relation har skapats.

4.2 Socialförvaltningen

4.2.1 Strategi

Den andra intervjun som vi genomförde skedde på Socialförvaltningen, även den en statisk arena. Socialförvaltningen arbetar efter två nyckelord vilka är att förebygga och att samverka. De har även en grundläggande utgångspunkt som säger att människor kan och vill ta ansvar.

Inom denna förvaltning arbetar cirka 35 individer varav 30 stycken har socionomutbildning med sig i bagaget. Även vår intervjuperson har denna utbildning.

4.2.2 Det förebyggande arbetet

Socialförvaltningen menar att det finns för lite resurser för att verksamheten skall ha en väl fungerande effekt då det krävs betydligt mer resurser för att nå de resultat som man eftersträvar. Det är politikerna som sätter denna ribba och inte Socialförvaltningen understryker vår intervjuperson.

Under år 2002 placerades 96 barn under 18 år i familjehem. De flesta placerades på landet då det anses vara bästa den miljön för ungdomarna. En intressant aspekt som intervjupersonen berättar oss är att

”det existerar mycket lågutbildat folk i Landskrona vilket medför större problem för stadens Socialförvaltning?”.

En annan aspekt som framgick var att det existerar mycket trångboddhet bland många familjer och detta ligger till grund för det ekonomiska kapitalet. Även aspekter som att många invandrare dras med traumatiska upplevelser från sina forna hemländer skapar en problematik som påverkar staden negativt. Dessa individer är av mycket stort behov av hjälp och att bli stöttade i sina psykiska besvär.

Socialförvaltningen framhävde vid ett par tillfällen att det sociala arvets har en mycket styrande betydelse för individens agerande, men undantag förekommer naturligtvis. Lågutbildade och ibland kriminella föräldrar utgjorde en stor del av dessa ungdomars familjer. Cirka hälften av ungdomarna blir dömda till vård av socialtjänsten och detta sker med hjälp av en personlig vårdplan som utformas av Socialförvaltningen i samråd med ungdomen. Denna vårdplan är utformad i form av ett påverkansprogram som innebär att man träffas 6-8 gånger. Den sker

noggrann kontroll om vad och hur ungdomen ifråga aktiverar sig på den fria tiden. Även skoltiden utreds.

4.2.3 Beskrivning av ungdomskriminaliteten

Vidare framgick det att det förekommer mycket droger i Landskrona. Många ungdomar i åldern 18-19 går på heroin i rökande form.

”De flesta använder detta i rökande form och inte i sprutform och då är det svårare att komma åt problemet eftersom man inte kan se på en individ om den använder droger”.

Anledningen till denna ökning grundar sig i att drogerna har blivit billigare och att det är betydligt lättare att få tag i det, som har resulterat i att bilinbrotten ökat och detta är ofta relaterat till missbruk, inom denna aktivitet är invandrare oftast överrepresenterade.

Vidare framgick det i intervjun att de gäng som cirkulerar i centrum är löst sammansatta gäng och att de inte är tidsbundna då de går från grupp till grupp. Intervjupersonen talade om utvecklingen av den markanta förändringen av rån som förekommer idag då ungdomarna till och med rånar varandra på mobiler och EU moppar.

4.2.4 Visioner och idéer

Som framtidsvision vill vår intervjuperson ha mer resurser till att förebygga missbruk som ligger till grund för många av de kriminella handlingar som utövas i staden.

Ytterligare en aspekt som vår intervjuperson efterlyste var satsningar på utbildning, då vissa ungdomar varken kan skriva eller läsa då de lämnar årskurs 9. Genom att nå ut med information i tidig ålder om hur viktigt det är med utbildning så vill vår IP påverka dem till att satsa på att utbilda sig.

4.3 Polisen

4.3.1 Strategi

Som intervju nummer tre stod polisen i Landskrona på tur. Denna institution existerar i hela riket för att ”hålla ordning och reda i landet” och är en statisk arena. Vår intervjuperson arbetar i dagsläget med ungdomsutredningar som behandlar ungdomar mellan 15-20 år⁶³.

⁶³ Det kan även förekomma ungdomar som är under 15 i utredningarna, och då är det LUL –lagen (lagen om unga lagöverträdare) som gäller. Endast när denna lag gäller så får man lov att höra de ungdomar som är under 15 år.

Idag sitter intervjupersonen även med i en samverkansgrupp där hon arbetar tillsammans med socialen, skolor, advokater och spaningsregister. Samverkansgruppen skapar en resurs som är mycket hjälpsfull, men intervjupersonen påpekar också att polisen känner ungdomarna rätt väl och att detta hjälper till i arbetet. I sitt arbete har de som hjälp en femtiolista över de femtio *mest* belastade ungdomarna som de använder som spaningsunderlag. Även den allmänna lagstiftningen och socialtjänstlagen är redskap som ligger till grund för att kunna utföra sina arbetsuppgifter på ett adekvat sätt. Dessutom existerar det ytterligare ett register där ungdomar i åldern 15-25 år förekommer och som är tungt kriminellt belastade, och de är cirka 200 stycken till antalet.

4.3.2 Det förebyggande arbetet

Det finns många ungdomar som blir kriminella i 20-års åldern. En intressant aspekt är att det inte förekommer något förebyggande arbete från polisens sida idag. Detta skulle behövas men som vår intervjuperson påpekar så vill inte politikerna inse problemet.

Den intervjuade polisen menar också att ungdomar måste ha vuxna förebilder och att vuxna måste synas mer i ungdomarnas liv.

”Man måste fungera som en förebild för det är många av dessa ungdomarna som känner ett utanförskap”.

En annan viktig faktor är också att det är viktigt att prata med ungdomarna även om de inte har begått något brott, bara för att få dem på andra tankar. Kontakt är jätteviktigt, och intervjupersonen anser att empati och förmåga att lyssna är några andra egenskaper som skapar en god relation.

4.3.3 Beskrivning av ungdomskriminaliteten

Vidare framgick det från polisen att det existerar ett mycket stort mörkertal gällande ungdomskriminaliteten i Landskrona. En mycket stor majoritet av de kriminella ungdomarna har dessutom annan etnisk tillhörighet.

Att det finns få poliser har gjort att Landskrona blivit en stad som lockar kriminella ungdomar utifrån berättar vår intervjuperson:

”Ungdomar från andra städer åker hit och utför kriminella handlingar eftersom de vet att Landskrona är en stad som inte har mycket poliser”.

Intervjupersonen nämner också att det är en specifik kultur som ofta förekommer i dessa sammanhang och de utför en majoritet av alla brotten. Ofta är det också så att flera familjemedlemmar är kriminella. Men även droger är något som relateras till kriminalitet och polisen säger att det aldrig har varit billigare än nu att handla narkotika.

Ungdomarna som kommer från en annan kultur kommer ofta från familjeförhållanden där föräldrarna eller de själva har svårt att få ett arbete. De har även en bakgrund där de kanske har traumatiska upplevelser med sig och de har inte riktigt kommit in i det svenska samhället. Det blir ofta så att det är barnen som först lär sig språket och kommer in i samhället och i samband med detta får barnet en styrande roll i familjen och tar över ansvaret. Barnen inom dessa familjer fungerar som kontaktpersoner mellan sina föräldrar och olika myndigheter eftersom de oftast kan mer svenska än föräldrarna:

”att barnen lär sig först svenska i familjen och det betyder att barnen får ta mer ansvar i invandrarfamiljer än i svenska familjer. Det är många gånger dessa familjer inte klarar av att gå till banken bara för att de inte klarar av språket”

Barnen i dessa familjer känner ofta inget stöd från sina föräldrar. När det uppstår bråk så skyller de gärna på polis, skola eller socialen, att det är deras fel helt enkelt. Vår intervjuperson säger att utvecklingen på skolan blivit våldsammare under de senaste åren.

Om man jämför den svenska kulturen med andra etniska kulturer så hävdar vår intervjuperson att de svenska barnen som är kriminella oftast är skilsmässobarn och att föräldrarna många gånger har ett drogproblem. Det finns även många som är arbetslösa eller kriminella. Dessa barn har också en tendens att skolka mycket från skolan.

4.3.4 Visioner och idéer

Vår intervjuperson tycker att man ska ändra på lagstiftningen för att få bort de mest belastade kriminella ungdomarna och menar att det ska vara mer Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU⁶⁴ för att råda bot på den höga ungdomskriminaliteten. Även att alla myndigheter måste samarbeta för att inte tappa bort ungdomar på vägen.

En viktig resurs i arbetet som polisen måste arbeta mycket mer efter är samverkan. Intervjupersonen tycker också att Ungdomshuset Nova är katastrofalt.

⁶⁴ Norström & Thunved (2002)

”Ungdomshuset Nova är en total flopp som stått staden dyrt”.

Resurser som fältgruppen hade innan har nu tagits till Nova. Detta har fört med sig att det inte förekommer fältgrupper ute på stan i lika stor utsträckning som tidigare. Avslutningsvis blir vi informerade om att sedan Ungdomshuset Nova och Barnen i Centrum har öppnat så har *inte* kriminaliteten minskat i Landskrona.

4.4 Ungdomsgruppen

4.4.1 Strategi

Intervju nummer fyra genomfördes hos Ungdomsgruppen i Landskrona som tillhör Socialförvaltningen. Deras huvudsakliga arbetsuppgift är att arbeta med ungdomar i åldern 13 till 20 år. Denna verksamhet är en flexibel arena och är ett projekt som gick av stapeln september 2001. Gruppen består av sex socionomer som har en projektledare och en samordnare knuten till sig. På denna arena intervjuades två aktörer som båda var insatta i verksamheten

4.4.2 Det förebyggande arbetet

Våra intervjupersoner arbetar med behandlingar och med utredningar. Ungdomsgruppen har ett projekt kallat ”Nålsögat” där de försöker få ungdomar att växa som individer. Projektet har funnits i tre år och det är kriminella pojkar som ingår i projektet. Detta har givit ett bra resultat, men givetvis finns det många som trillar tillbaka säger våra IP. Intervjupersonerna tror att det kan bero på att dessa ungdomar har varit så tungt belastade från början och har svårighet att ta sig ur detta dilemma. Eftersom polisen är skyldig att anmäla om det finns misstanke om brott måste de överlämna de individer som är över 18 år till Ungdomsgruppen för utredning. Alla som jobbar med barn överhuvudtaget är skyldiga att rapportera (paragraf 14 i Socialtjänstlagen). Det förekommer till och med att föräldrar anmäler sina barn.

Personalen på ungdomsgruppen använder sig själva mycket som redskap i arbetet. Intervjupersonerna påpekar att det är viktigt att skapa en kontakt med ungdomarna. Ibland kan det vara så att hon träffar ungdomar utanför den strukturerade officiella arena bara för att skapa ett förtroende.

4.4.3 Beskrivning av ungdomskriminaliteten

I Landskrona är det för närvarande, våren 2003, 43 aktuella ungdomar som är under utredning, och dessa ungdomar har problem med droger, psykiska problem och kriminalitet. Även problem

med skolan är ytterst vanliga. Våra intervjupersoner berättar också att det är lättare att förebygga ett avvikande beteende desto yngre ungdomarna är. Intervjupersonerna var av uppfattningen att olika kulturer begår olika brott av olika anledningar.

Våra intervjupersoner påpekar att en ansträngd ekonomi hemifrån, till exempel på grund av arbetslösheten kan påverka ungdomarna att utföra vissa kriminella handlingar.

”Utanförskap i det svenska samhället är en annan faktor och ofta kan det vara så att föräldrarna förlorar sin auktoritet och med detta följer att de inte engagerar sig i barnens liv”

Våra intervjupersoner säger att fritiden är en viktig aspekt i ungdomarnas liv, och *”att skola och fritid alltid mer eller mindre hänger ihop”*. Problem i skolan förekommer nästan alltid, och det kan hända att ungdomarna inte får den kunskap i skolan som de ska ha, och därför är sysselsättning viktigt på fritiden.

Det framgår i intervjun att det finns bra koll på de gäng som förekommer i Landskrona, men intervjupersonerna säger också att det inte förekommer några fast, tidsbundna gäng i staden. Vidare berättade de att klimatet i skolorna är betydligt tuffare idag mellan ungdomarna än vad det varit tidigare då våld och kriminalitet är dagligvaror på schemat.

4.4.4 Vision och idéer

Vuxna måste fungera som en förebild för det är många av dessa ungdomar som upplever ett utanförskap påpekar våra intervjupersoner. De säger också att om alla som är inblandade i ungdomarnas liv är på samma linje så kan resultatet bli bättre. Man måste synas överallt, och detta gäller i första hand polisen.

4.5 Ungdomshuset Nova

4.5.1 Strategi

Ungdomshuset Nova har två socionomer anställda och tre fritidsledare, de arbetar alla i skift utefter ett schema. Denna arena är förlagd i de centrala delarna av staden och är en flexibel arena. Vår IP är utbildad socionom och har arbetat här sedan våren 2002. För att starta projektet Ungdomshuset Nova fick man resurser för att bygga upp och renovera denna nya arena. När Ungdomshuset Nova öppnade så registrerade sig cirka 330 ungdomar. Nu för tiden så är det

cirka 40-45 ungdomar på en vardagskväll medan det på helgen är cirka 75-80 och ungdomarna är från 13 år och uppåt. Vår intervju person berättar att polisen ofta lyser med sin frånvaro:

”Polisen har tyvärr inte vägarna förbi så ofta som man skulle kunna önska”

4.5.2 Det förebyggande arbetet

Vår intervju person berättar om det förebyggande arbetet och menar att med mycket mer resurser så skulle man kunna göra så mycket mer. Men den bästa resurs intervju personen kan ha är mänskliga och kunniga människor.

Ungdomarna på Nova sköter sig ofta helt själva, men när det diskuteras om integrationen så ser personalen till att detta sköts genom att aktivt själva delta i diskussionerna. De utgår även från olika ”scheman” som styr möjligheterna till att alla ungdomar på Nova får lika stor del att nyttja de befintliga aktiviteterna. Vi får veta att de svenska ungdomarna utan invandrarbakgrund ofta blir hårt ansatta på Ungdomshuset Nova. De gäng som förekommer här är ofta killar med invandrarbakgrund som bor i centrum och det är dessa som tagit över. De svenska ungdomarna *nyttjar dock inte* aktivitetshuset Nova i den utsträckning som var tänkt från början eftersom de upplever sig som undanträngda, det vill säga att det är de som är segregerade i detta fall.

4.5.3 Beskrivning av ungdomskriminaliteten

Vår intervju person kan inte uttala sig något vidare om ungdomskriminaliteten då det anses vara mest hörsägen som vår intervju person tagit del av, men påpekar att kriminalitet som förekommer är ett faktum. Vår aktör påpekar dock att ungdomarna här oftast behandlar personalen bra, men det är också för att personalen inte accepterar svordomar och fula ord.

4.5.4 Visioner och idéer

Avslutningsvis får vi än en gång bekräftat att myndighetspersoner måste markera vem som har ansvaret och att bärande relationer är viktigt. Samverkan över de olika fälten är A och O.

5. ANALYS

I vår analys vill vi förklara de olika anledningarna till varför ungdomskriminalitet kan uppstå. Detta både ur våra intervju personers synsätt men även knyta an till de olika teoretiker vi har tagit upp tidigare. Naturligtvis ges en även en beskrivning av hur man arbetar förebyggande i de olika arenorna och även detta knyts ihop med de olika teoretikerna.

5.1 Utbildning och arbetssätt

På grund av den ökade ungdomskriminaliteten i staden så har som tidigare nämnts, olika projekt startats i Landskrona såsom Ungdomshuset Nova och projektet Nålsögat som verkar för att förebygga och förhindra att ytterligare ungdomskriminalitet kommer till stånd i staden. Att ha rätt utbildning är av yttersta vikt för de olika positionerna inom verksamheterna, och detta poängterades av alla aktörerna. Även aspekter som att skapa en relation som i sin tur utvecklar en dialog, anses vara mycket viktigt i arbetet.

Habermas skriver :

”Kommunikation handlar om dialog, dvs. om ett förhållande som innehåller minst två subjekt/.../Även i samhället har språket en avgörande roll för den sociala integrationen och för handlingskoordinationen mellan människor”⁶⁵

Polisen, Socialförvaltningen och BRÅ är alla statiska arenor medan det arbetssätt som personalen arbetar efter på ungdomsgruppen och Ungdomshuset Nova är ett typiskt flexibla arbetssätt. En av de intervjuade på ungdomsgruppen förtäljde vikten av att kunna använda sig själv som redskap då brist föreligger gällande vilka mål- och styrinstrument som skall gälla eftersom arenan är så speciell som den är.

5.2 Kriminaliteten i Landskrona

Både BRÅ och polisen såg ålder som ett dilemma då många befinner sig i puberteten vilket innebär att de har svårt att finna sin identitet vilket resulterar i att livsstilen inte är funnen. Tonårstiden består ofta av ett stort antal inre konflikter då känslorna spelar individerna ett spratt. Bauman talar om den affektiva handlingen vilket innebär att det existerar så starka känslor att individens förnuft kopplas bort och som eventuellt kan resultera i hemska konsekvenser för individen på grund av detta agerande. Som tur är så är det inte alla ungdomar i puberteten som följer grupptricket gällande avvikande beteende såsom kriminalitet utan följer istället sin inre röst. Goffman menar att det finns tillfällen när individer upplever att de måste klippa av sina band för att rädda sin heder och sitt ansikte⁶⁶, ungdomarna måste inse vikten av att exempelvis skapa sig en umgängeskrets som tar tillvara på det humana kapitalet och inser förståelsen av ansvar som gynnar individens välbefinnande och ger hög livskvalité. .

⁶⁵ Habermas i Månsson. (1998). Sid 319.

⁶⁶ Goffman (2000).

5.2.1 Stämpling av individer

Även om ungdomarna insett vikten av att ta till vara på det humana kapitalet så kan det fortfarande vara så att man aldrig kommer ifrån den stämpeln att man är en kriminell individ. Som vi tidigare nämnt så sker en interaktion tillsammans med andra individer och därigenom skapas vissa regler som är satta av samhället. Kanske upplever dessa individer bara en interaktion med de individer som befinner sig inom samma arena, exempelvis inom den kriminella arenan, och har svårt att ta sig ut ur detta dilemma. Med andra ord, de kanske aldrig tar sig ur kriminaliteten som är ett avvikande beteende utan trillar bara tillbaka till utgångsläget.

5.2.2 Frihet

Ungdomsgruppen påpekar att en ansträngd ekonomi hemifrån kan påverka ungdomar att utföra kriminella handlingar då ekonomiska förutsättningar saknas till att ha en berikad fritid. Men bara för att en berikad fritid saknas, saknas förmodligen inte känslan att vilja uppleva frihet. Denna frihet kan upplevas genom att kanske utföra kriminella aktiviteter och därigenom inte behöva vara bunden av vissa bestämda regler såsom att ha ett arbete, men även att ha ekonomiska möjligheter till att utöva någon fritidsaktivitet, vilket inte tidigare var möjligt. Genom att olika brott begås så skapas det konsekvenser för de individer som arbetar för ett lagligt samhälle, det vill säga polis och andra yrkeskategorier, detta vill dock inte dessa kriminella individer överhuvudtaget inse. De vill helt enkelt fly från verkligheten i tron på en bättre tillvaro, för alla individer har ju ett val som Sartre säger. Sartre menar att om en människa kämpar för friheten, men utan vetskap om för vilket mål hon gör detta och vilket resultat det ger, så ger hon sig in i ett samband som resulterar i många olika konsekvenser för de olika individer som blir berörda⁶⁷.

5.2.3 Gängbildningar och revirtänkande

Enligt bland annat polis och Socialförvaltningen så existerar stora gängbildningar i staden. Det är inte fast sammansatta gäng utan stor flexibilitet sker mellan gängmedlemmarna.

Sartre menar att grupper arbetar kollektivt mot ett gemensamt mål och att dessa grupper avlägger eder för att försvara gruppen. Sartre menar vidare att självständiga handlingar hotar gruppens ursprungliga sammansättning, och detta medför att gruppen följer en ledare och accepterar hans makt⁶⁸. Vidare framgick det att status är något som eftertraktas av ungdomarna vilket resulterar i att ungdomar rånar varandra på mobiltelefoner och EU-moppar. Vi har tidigare nämnt att Goffman jämför med något som han benämner som Umwelt där han talar om att individer är medvetna om att risker kan föreligga men att det aldrig går att förutse. Kanske kan man se en

⁶⁷ Sartre. (1986).

⁶⁸ Månsson (1998).

parallell till detta agerande som att kanske bli rånad från sin bästa vän då man aldrig skulle misstänka sin kompis för ett sådant agerande, det vill säga att man lever i god tro.

I undersökningen framgick det av både BRÅ såväl som Socialförvaltningen att rivaliteten bland ungdomarna har uppkommit mycket på grund av att de har strävat efter bland annat att nå just högre status för att stärka sin identitet. Bourdieu anser att aktörer som befinner sig på ett specifikt fält arbetar ofta med att skapa en distans till de närmaste rivalerna enbart för att få fram sina egna berättigande och därigenom införskaffa sig ”monopol” på sin arena⁶⁹. Revirtänkande har existerat i alla tider då utövandet av hegemoni som Bauman beskriver är att man skaffar sig monopol på de normer och värden som ligger till grund för gruppens speciella ordning. Grupperna vill skapa en enighet gällande vad som skiljer deras åsikter mot de andra gruppernas åsikter⁷⁰, kan jämföras med vad Bourdieu menar med symboliskt våld vilket vi tidigare diskuterat. Marx menar att det är produktionsmedlen som skapar vilka relationer som råder mellan olika grupper i samhället, som kan gälla ungdomar, infödda och invandrare⁷¹.

5.2.4 Det kommunikativa handlandet och rollkonflikter

Vidare framgick det av polisen att bland många invandrarfamiljer existerar en viss brist på det kommunikativa handlandet. Habermas menar att människan bara kan lära känna omvärlden genom språket⁷² och menar vidare att för att man skall förstå varandra eller uppnå förståelse som han kallar det, så måste man förstå både vad som sägs och vad som avses med det sagda⁷³. En styrande faktor är att barnen i tidig ålder får ta ansvar i familjen eftersom föräldrarna inte behärskar det nya språket och kanske dessutom lider av traumatiska upplevelser, vilket medför för barnet att det är tvungen att inta roller som inte är tänkta att intagas i så tidig ålder som i sin tur kan medföra att en rollkonflikt lätt kan uppstå för barnet ifråga. Barnen intar föräldrarollen i familjen och formas till en vuxen och får bära allt det ansvar det bär med sig. Detta kan jämföras med vad Parsons menar med när han talar om interrollkonflikt respektive intrarollkonflikt. Förmodligen så sker samma rollkonflikt för föräldrarnas del då de har blivit ”tvingade” att intaga en tillbakalutad roll i samhället då vissa aspekter brister, såsom exempelvis det kommunikativa handlandet.

⁶⁹ Bourdieu & Wacquant. (1996).

⁷⁰ Bauman (1992).

⁷¹ Egidius (2000).

⁷² Habermas i Stensmo (1994).

⁷³ Ibid.

5.2.5 Bristen på vuxna förebilder

Ytterligare ett problem som uppmärksammades är att det alltid har existerat trångboddhet och frånvarande föräldrar som har medfört att barn funnit det lockande eller blivit tvingade ut på gatan där de drivit omkring utan tillsyn⁷⁴. Vad som dock är ett nytt problem är att vuxna inte har tid med sina barn. Följande stod att läsa i Landskrona Posten⁷⁵.

”Den växande pressen på de vuxna återspeglas här. Föräldrarna hinner inte alltid med sina barn. Många har exempelvis inte den där samlingen kring matbordet på kvällen där man kan prata om allt.”

Det nämndes i intervjuerna med ungdomsgruppen och polisen om hur viktigt det var med vuxna förebilder för att ungdomarna skall agera utefter de normer och värderingar som råder i samhället.

5.2.6 Det sociala arvet

Polisen nämnde att många individer som blir kriminella har föräldrar som utövar denna aktivitet och att det är oftast så att barn tenderar att gå i sina föräldrars fotspår då det sociala arvet många gånger ligger till grund. Vilket kan jämföras med vad som vi tidigare nämnt som gemeinschaft, och som innebär att det är här grogrunden för individens beteende skapas och det sociala samspelet med familjen sker. Även Bauman håller med om detta uttalande då han menar att den grupp som man tillhör spelar en betydande roll och att man föds in i dessa grupper. En BRÅ-rapport från 2001 pekar på liknande tendenser⁷⁶.

”Forskningsresultat tyder bland annat på att såväl hormonella faktorer som funktioner i det autonoma respektive det centrala nervsystemet bidrar till olika grundläggande förutsättningar för att utveckla impulsivitet, aggressivitet och liknande beteendemönster, som i sin tur medför ökad risk för kriminell utveckling.”

Som det framgick i intervjun med Socialförvaltningen så var det inte bara uppväxtvillkoren som avgjorde huruvida ungdomarna blir kriminella eller ej utan även individer med en trygg uppväxt kunde man finna på den kriminella banan. Anledningen till att vissa individer söker sig till denna form av ”aktivitet”, kan vara att de söker spänning i livet. Undersökningar har visat att vissa

⁷⁴ Berggren. (2000).

⁷⁵ Landskrona Posten. 20030422. Sid 6.

⁷⁶ BRÅ rapport. 2001:15. Sid 17

individer, framför allt män, söker spänningar, utmaningar, risker och sensationer i livet då de har en lägre MAO- halt (monoaminoxidas) i blodet. Om MAO- halten är lägre så är spänningströskeln högre vilket innebär att man behöver mer utmaningar i livet för att uppleva en tillfredsställelse⁷⁷. Förmodligen är det kanske därför det manliga könet är överrepresenterat gällande ungdomskriminaliteten i Landskrona.

5.2.7 System och livsvärld

Habermas talar om system och livsvärld. Hans resonemang i detta fall grundar sig på att systemet alltmer koloniserar livsvärlden. Med livsvärld menar han att vi har våra sociala relationer och arbete, och systemet grundar sig på anonyma och sakliga relationer såsom den ekonomiska marknaden och den statliga myndigheten⁷⁸. Eftersom de individer som befinner sig utanför arbetsmarknadsarenan och dessutom kanske inte innehar det kommunikativa handlandet och väl har hamnat utanför både livsvärld och system så är det kanske svårt att integreras i samhället. I intervjuerna med ungdomsgruppen och polisen framgick det att barnen i invandrarfamiljer ofta inte känner något stöd hemifrån och att dessa familjer har en benägenhet att skylla på systemet då de upplever ett utanförskap, kanske är det som Habermas säger, att systemet koloniserar livsvärlden eller stämmer Sartres teori bättre då han talar om friheten som en aktiv handling, ett blivande och ett risktagande⁷⁹. Sartre säger även att *"människan är sin egen herre, sina världens skapare och den som ger mening åt sitt liv"*⁸⁰. Även Marx menar här att människan formas av omständigheter, men att det är hon själv som skapar dem⁸¹.

Ibland är det inte helt enkelt att tro att vi individer bestämmer över våra egna situationer och hur vi agerar i dessa. Goffman menar att det inte är vår karaktär, inte heller vår inre motivation eller andra personliga egenskaper som bestämmer hur vi kommer att uppleva oss själva, utan det grundas på våra handlingar och utifrån den andres reaktion så bestäms detta⁸². Marx däremot menar att *"såsom individerna lever sitt liv, sådana är de"*⁸³.

Även arbetslöshet var ett ständigt återkommande dilemma för de kriminella ungdomarnas föräldrar vilket bland annat polisen ansåg var ytterligare en aspekt till varför det förekommer

⁷⁷ Friberg & Jonsson (1999).

⁷⁸ Månsson. (1998).

⁷⁹ Egidius. (2000).

⁸⁰ Sartre (1986). Sid. 6

⁸¹ Stensmo (1994).

⁸² Månsson (1998).

⁸³ Stensmo (1994). Sid. 138

ungdomskriminalitet. Uttalandet förstärks då det anses vara av betydelse för individen likväl som för samhället att man skall ha ett arbete för att nå framgång då arbetslöshet har setts som ett misslyckande⁸⁴.

5.2.8 Olika kulturer

Polisen hävdar i sin intervju att det var en speciell kultur som hade en väl markerande position angående ungdomskriminaliteten i staden. Det finns en femtiolista som innehåller information om olika kriminella ungdomar som härjar i staden. Det var just denna lista som skapade stora rubriker i media då diskussionerna gick höga angående denna tidningsartikel och uttalanden om just vilken kultur som var överrepresenterade gällande ungdomskriminaliteten i Landskrona. Påstående som att invandrare från vissa kulturer innehar större brottsbenägenhet än andra är inte några ovanliga attityder då man påstår att kriminalitet ingår i deras kultur. Media har ofta en tendens till att vinkla och att se det ur sitt perspektiv för att fånga läsarens intresse. Goffman nämner att:

”massmedia har sin egen version av den tekniken och visar att den genom att använda fyndiga kameravinklar och redigeringsmetoder kan förvandla en gles rännil av intresse för en celebritet till en våldsamt ström”⁸⁵.

I detta fall överensstämde dock den verkliga bilden av det som stod i tidningen då en rättvis bild av kriminaliteten i Landskrona redovisades, enligt intervjun med polisen.

5.2.9 Skolan

Polisen framhävde också betydelsen av segregationen i staden. Denna bidragande faktor till den ökande segregationen har medfört en stigande kriminalitet, men även en tendens till ökat våld på skolorna har skett, man brukar säga våld föder våld. Enligt en studie utförd av BRÅ så sker det mesta våldet inom familjen och att det sker av föräldrar som är sämre utbildade och har därmed lägre inkomst och är i större utsträckning kriminellt belastade⁸⁶. Förvånansvärt var att notera att polisen idag inte har något förebyggande arbete i skolorna då resurserna inte är tillräckliga. Det framgick i intervjun med BRÅ att mobbning är ett problem som skolledningen inte vill kännas vid likväl som att skolk är en riskfaktor för inträde till den kriminella banan.

Bergström skriver:

⁸⁴ BRÅ rapport 2001:15.

⁸⁵ Goffman. (2000). Sid 61.

⁸⁶ Landskrona Posten. 20030408. Sid 8.

"Många unga kriminella eller blivande kriminella har problem redan i ett tidigt skede av skolan"⁸⁷.

Habermas menar att det övergripande målet för skolan och utbildning är att eleverna skall bli myndiga eller mündigkeit som han benämner det. Med det menar han att människor ska bli kapabla till att ta eget ansvar och man ska kunna tala för sig själv⁸⁸.

5.2.10 Social exkludering och vi och de

Även utanförskap eller social exkludering nämndes som en stor anledning till varför kriminalitet uppstår. Fattigdom är en påtaglig faktor som kan resultera i denna alienation, vilket Bourdieu benämner som det moderniserade eländet. Marx menar att social exkludering eller marginalisering skapar följder som resulterar i att individerna hamnar utanför i samhället. Det är mer själva utanförskapet än egenskaperna hos individerna som skapar de existerande problemen. Eftersom vissa individer befinner sig i en underlägsenhet gentemot andra individer i samhället så uppstår konsekvenser på grund av detta, det skapas en vi och de känsla. Det vill säga att "de" befinner sig i en underordning och utanförskapet blir självlegitimerat, det gäller att öppna dörrarna för dem så att de lär sig samhällets normer och värderingar och detta sker genom och inträde på arbetsmarknaden⁸⁹. Det nämndes att många av invandrarbarnen inte har kunskap om hur de svenska samhällsreglerna fungerar och detta skapar konflikt kulturer emellan. Enligt Bourdieu uppstår dessa konflikter då han talar om "doxa", med vilket han menar att regler och rutiner existerar i ett samhälle som är konserverade krafter. Dessa krafter innebär att som nyanländ individ (ny medlem) så skall man inte ifrågasätta det nya samhällets normer utan acceptera det utan diskussion. Det vill säga "ta seden dit du kommer" Parson menar att om man inte följer samhällets värden och normen så kan avvikelser och konflikt uppstå under en socialiseringsprocess⁹⁰.

5.2.11 Ett ökat drogbehov

En avslutande reflektion gällande olika anledningar till varför brott ökar ligger många gånger till grund till ett ökat drogmisbruk. *"Det är ett allmänt känt förhållande att det råder starka samband mellan olika former av alkohol- och drogmisbruk och kriminalitet"*⁹¹. I intervjun med Socialförvaltningen och ungdomsgruppen framkom det att anledningen till att brotten ständigt har haft en ökad tendens är att ett ökat drogbehov har uppstått och för att kunna köpa dessa droger så utförs kriminella

⁸⁷ Bergström (1997). Sid 26

⁸⁸ Stensmo (1994).

⁸⁹ Berggren. (2000).

⁹⁰ Månsson (1998).

⁹¹ Estrada & Flyghed. (2001). Sid. 69

handlingar såsom bland annat att råna. Även aspekter som att droger har blivit betydligt billigare har gjort att individer använder detta i större omfattning än tidigare.

5.3 Strategi - det förebyggande arbetet

Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga är något som polisen vill framhäva i diskussionen av det förebyggande arbetet. ”Lagen skall med andra ord tillämpas först när det visar sig att det inte går att få samtycke till den vård som är nödvändig för den unge”⁹². Polisen menar att om man använt denna lag mer frekvent så hade samhällets struktur sett annorlunda ut då strängare straff krävs för att få brotten att minska.

Bauman skriver:

”Varje moralsystem är ägnat att tjäna fortsatt existens och bevarad identitet för det samhälle som stöder dess bindande kraft genom socialisering och straffpåföljder.”⁹³”

5.3.1 Skola och fritid

Flertalet av de intervjuade, bland annat Ungdomsgruppen, påpekade vikten av fritidens betydelse för individens välbefinnande. Bourdieu anser om ett fritidsintresse har uppkommit så måste detta behov stimuleras. Detta behov stimuleras genom att en smak har väckts hos de unga som gör att de vill ägna sig åt denna aktivitet. Det är inte bara enbart fritidsintresset i sig som spelar betydelse utan även faktorer som att skapa sin identitet, välbefinnande och livskvalité är också högst styrande för hur individen agerar. Även att lära sig att följa de regler, normer och värderingar som existerar på denna fritidsarena gör att ett socialt samspel kommer till stånd, och interaktionen är ett faktum.

Det framgick att det är politikerna i staden som har befogenhet att sätta ribban för hur mycket resurser som skall utgå till de olika förvaltningarna i kommunen. Detta ansågs vara ett problem då resurserna till det förebyggande arbetet vara alldeles för litet. Marx däremot har en annan åsikt gällande samhällsutvecklingen, han menar att den inte drivs av ideologier eller politiska idéer⁹⁴.

⁹² Norström & Thunved (2002). Sid. 233

⁹³ Bauman (1991). Sid. 226

⁹⁴ Egidius (2000).

5.3.2 Förslag om förbättring

De intervjuade personerna hade alla som gemensam ståndpunkt att ett förebyggande arbete är ett måste för att finna en lösning på detta problem. I intervjuerna framkom olika åtgärder men även förslag till ytterligare förbättring framkom. Socialförvaltningen menade att ungdomarna måste inse vikten av att skaffa sig en adekvat utbildning. Kanske inte ett helt lättlost problem då ungdomarna måste bli medvetna om hur samhällsutvecklingen ser ut och utifrån det förstå vikten av att utbilda sig, men för att fånga dessa individers intresse så måste en ny pedagogik för lärande i skolan utvecklas⁹⁵. Bourdieu anser att problem dock kan uppstå eftersom många inte förmår att förstå att de måste omforma de erfarenheter och den livsinställning de fått genom sitt sociala arv, till det arv som andra samhällsklasser mer eller mindre föds in i. Det krävs ett ihärdigt anpassningsarbete för att nå denna nyckel till social framgång⁹⁶.

Några andra aspekter som är viktiga i det förebyggande arbetet är att skapa en kontakt då polisen anser att empati och att kunna lyssna är ett måste för att en dialog ska kunna komma till stånd, detta sker redan men polisen vill verkligen framhäva betydelsen av att skapa kontakt individer emellan. Även aspekter som att fungera som en vuxen förebild och att synas i ungdomarnas liv är något som både Ungdomsgruppen, BRÅ och polisen vill hålla med om.

Vidare framgick det i intervjun med polisen att de fältarbetare som tidigare cirkulerade på den centrala arenan har idag till viss del dragits in till fördel för Ungdomshuset Nova. Ett mycket viktigt uttalande som intervjupersonen från polisen gjorde var att kriminaliteten har inte minskat i Landskrona sedan starten av Ungdomshuset Nova. Polisen ansåg att Ungdomshuset Nova var en katastrof, men detta ville inte den intervjuade från huset Nova hålla med om, utan ansåg att mer resurser skulle vara nödvändigt till verksamheten. Vidare framgick det att de svenska ungdomarna är undanträngda till fördel för de invandrade ungdomarna, detta resulterar i att det är svårt att integrera stadens olika kulturer då de svenska ungdomarna upplever en alienation till denna mångkulturella ungdomsarena.

Avslutningsvis vill vi knyta an till Parsons AGIL-schema där det tas upp olika aspekter för att lösa vissa problem i samhället. Han menar för att komma till ett resultat så måste man anpassa och samordna systemet till en yttre miljö för att nå de mål som krävs och samhällets normer måste integreras i systemets alla medlemmar. Egentligen är väl detta självklart för att ett samhälle skall nå den struktur som är nödvändig för att vara fungerande, tyvärr så är det inte helt enkelt att

⁹⁵ Egidius (2000).

⁹⁶ Carle i Månsson (1998).

uppnå detta samspel då vissa individer alltid kommer att befinna sig utanför systemet på grund av exempelvis utanförskap.

6. SAMMANFATTANDE SLUTDISKUSSION

6.1 Ungdomskriminalitet

I dagens multikultursamhälle har kulturerna vävts samman, då det hör ihop med den globalisering som skett de senaste årtionden i hela världen. Idag, mer än någonsin annan förflyttar folk på sig över alla världens gränser och detta gör att nya kulturer formas och andra försvinner.

”Kultur formas och omformas i ett samspel mellan yttre livsvillkor, erfarenheter, skilda värdesystem, norm- och symbolkomplex. Kulturen är en mänsklig skapelse. Det sociala och det kulturella flätas samman och förändra oupphörligt. Därför kan kulturen inte tolkas som ett enhetligt och slutgiltigt system av symboler och meningsmönster”⁹⁷.

På grund av denna ständiga förändring som existerar runt om oss i samhället så skapas just ett segregerat samhälle då skilda kulturer lever tillsammans inom ett och samma område. Segregationen i Landskrona visar en mycket tydlig bild på hur ett samhälle kan bli och hur en eventuell kriminalitet kan uppstå genom just ett tvåtredjedelssamhälle och brist på lagens väktare. Det kan tyckas enkelt att lägga skulden på samhället att ungdomskriminaliteten utvecklats men ytterligare faktorer ligger till grund för denna aktivitet som vi diskuterat i arbetet.

6.1.1 Det sociala arvet

I vår undersökning har det visat sig att det sociala arvet har en högst betydande roll för ungdomskriminalitetens utveckling (naturligtvis förekommer undantag som alltid). Vi menar att individen både formas av samhället den bor i, men formas även av den familj den kommer från. Men att bara skylla på det sociala arvet kan tyckas vara en enkel anledning till att ett kriminellt beteende uppkommer. Alla individer har ju ett val som Sartre säger. Som förälder gäller det att vara en vuxen förebild, och att som förebild lära sina barn och ungdomar vad för regler, värden och normer som existerar i ett samhälle, detta är väl ändå det yttersta när det gäller det sociala arvet.

6.1.2 Bristen på poliser

Staden har under en längre tid upplevt en stor brist på poliser som skapat ett frirum för individer att härja mer eller mindre fritt i. Rykten har även gjort sig gällande att Landskrona är en stad som

⁹⁷ Meeuwisse&Svärd. (2002).Sid 297.

inte har kapacitet nog att hålla reda på lagens överträdare och att har gjort att kriminella individer från andra städer mer eller mindre vallfärdar hit då det sägs att här kan man ta lagen i egna händer. Lyckligtvis har ryktet gjort att ögonen har blivit fästa på Landskrona och att problemen har uppmärksamrats vilket har bidragit till en ökad polisstyrka i staden. Men även att inse vikten av hur angeläget det är att ett samarbete mellan de olika arenorna prioriteras och att detta samarbete i sig skapar ett förebyggande arbete. Vad vi anser vara av yttersta vikt för att förebygga ungdomskriminaliteten är genom att de olika politikerna i staden måste ta sitt ansvar och bland annat förstärka den befintliga polisstyrkan, och inse att ingen stat kan existera utan en polismakt eller dess motsvarighet i väpnad makt⁹⁸. Naturligtvis gäller att ett samarbete för alla de berörda aktörerna på de olika arenorna måste komma till stånd och att man arbetar över gränserna och inser att alla aktörernas agerande är lika viktigt för att nå det resultat som man vill uppnå för att kriminaliteten skall förebyggas.

För att makt och kontroll skall upprätthållas i samhället krävs det att vuxna individer blir till förebilder i ungdomarnas liv, det vill säga, att de aktivt medverkar i skolan men även i deras övriga liv. Naturligtvis så skall detta engagemang ske, i allra högsta grad på ungdomarnas fria tid. Vi anser att det är just där som frestelserna kan upplevas som mest oemotståndliga för en ungdom då den befinner sig i en period i livet då de är som mest påverkbara och kan ha svårt för att stå emot eventuella grupstryck.

6.1.3 Ungdomshuset Nova

Som förebyggande åtgärd har man bland annat startat Ungdomshuset Nova till fördel för ungdomarna i staden, syftet är även att integrera ungdomar från olika kulturer och ge dem berikad fritid. Det har satsats mycket pengar på detta projekt. Enligt polisen så har det inte nått den framgång som eftersträvades då svenskar inte nyttjar arenan på det sätt som var tanken från början, men framförallt har *inte* kriminaliteten i staden minskat. Vi är delvis benägna att hålla med om att syftet inte har uppnåtts då mycket pengar har satsats i projektet. Politikerna i staden har trots allt tänkt efter och agerat utifrån det hårda klimatet i staden. Resultatet har förmodligen inte blivit det som politikerna hade förväntat sig, men det kanske är för tidigt att uttala sig om projektet då det endast har varit i gång sedan januari år 2003. Vems uttalande är det som stämmer? Ungdomshuset Nova anser att projektet fungerar bra, medan polisen anser att det inte fungerar alls. Kan det vara så att personen på Nova inte upplever kriminaliteten på samma sätt som individer som är insatta i problematiken eftersom kanske okunskap råder angående ämnet i fråga? Kanske en åtgärd i det förebyggande syftet kunde vara att kontinuerliga möten med

⁹⁸ Berger. (2001).

uppdatering angående kriminaliteten måste ske med jämna mellanrum, varför inte en gång i veckan exempelvis. Visst fungerar arbetet var och en för sig, men om man slår ihop alla resurser till en så får man ett samarbete som i större mån kan förebygga och förhindra kriminaliteten.

6.1.4 Fritiden

Fritidsaktiviteternas betydelse huruvida man som ungdom hamnar inom den kriminella världen eller ej är av stor vikt anser vi. Att engageras med något som man som ungdom anser vara att ge en en tillfredställelse är att uppleva det yttersta. Tyvärr så är detta inte alla ungdomar i samhället förunnat då fritidsaktiviteterna många gånger styrs av det ekonomiska kapitalet. Vi anser även att det sociala kapitalet är styrande för ungdomens val av fritidsaktivitet då det kanske uppstår problem som att ta sig från en arena till en annan då denna aktivitet utspelas på en ort som ligger långt ifrån bostaden och föräldrar kanske inte innehar någon bil eller infrastrukturen inte är utbyggd till denna ort.

För att råda bot på den ökade kriminaliteten så har staden till viss del tagit sitt ansvar men inte fullt ut eftersom problemen kvarstår. Om det hade existerat ett större samarbete mellan de olika arenorna och aktörerna så kunde man kanske nyttja de befintliga lokalerna inom skolområdet till en billig penning på kvällstid och helger. Då hade kanske inte det socioekonomiska kapitalet haft den styrande effekt för vilken form av fritidsaktivitet som individen väljer, då det många gånger är just ekonomin som styr. Vad vi vill poängtera är att vi måste inse vikten av att förebygga kriminella aktiviteter och att resurserna skall spridas i kommunen och inte bara koncentreras på ett område, i detta fall stadens centrum. Genom att subventionera befintliga fritidslokaler till förmån för de unga och fånga deras intresse genom att skapa en mångfald av fritidsaktiviteter och gå ut i skolor och informera om detta. Och varför inte låta dem själva ta ansvar genom att vara delaktig i verksamheten och utföra lättare arbetsuppgifter för att hålla kostnaderna nere och för att låta ungdomen få känna ansvar. Återigen vill vi trycka på vikten av att få ungdomarna att aktiveras och ha en berikad fritid för att en integration skall komma till stånd och att ungdomskriminaliteten skall överbemannas.

6.1.5 Integration

Slutligen vill vi poängtera vikten av att skapa social samhörighet, det vill säga, interaktion mellan samhällets medlemmar för att uppnå integration. Som vi tidigare nämnt så menar Durkheim att vi individer måste gemensamt stå emot samhälleliga problem såsom kriminalitet och därigenom skapa den sociala samordningen i samhället som eftersträvas. Genom att ändra individers attityder gentemot existerande myter och fördomar så kanske en integration inte känns alltför avlägset i Landskrona. Naturligtvis så gäller det för alla individer att följa de normer och

värderingar som råder i ett samhälle för att en väl fungerande struktur ska erhållas. Det är ju upp till var och en att följa dessa regler genom att ta sitt ansvar då vi alla, en och var, har en valmöjlighet som Sartre säger.

7. NYA FRÅGOR ATT ARBETA VIDARE MED

- Finns det andra modeller att arbeta efter för att förebygga ungdomskriminalitet?
- Hur kan Landskrona kommun bryta den negativa tendensen till något positivt?
- Hur skall kommunen med bättre framgång integrera individer med invandrarbakgrund till det svenska samhället?

8. LITTERATURFÖRTECKNING

- Asplund, Johan. (2000). *Om undran inför sambället*. Lund: Rahms
- Bauman, Zygmunt. (1991). *Auschwitz och det moderna sambället*. Uddevalla: Bohusläns Grafiska.
- Bauman, Zygmunt. (1992). *Att tänka sociologiskt*. Göteborg: Bokförlaget Korpen
- Bauman, Zygmunt. (1999). *Vi vantrivs i det postmoderna*. Uddevalla: MediaPrint
- Bell, Judith. (2000). *Introduktion till forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Berger, Peter. (2001). *Invitation till sociologi. Ett humanistiskt perspektiv*. Smedjebacken: Fälth & Hässler.
- Berggren, Leif. (red)(2000). *Fritidskulturer*. Lund: Studentlitteratur.
- Bergström, Gunnar. (1997). *Kriminalitet som livsstil*. Falun: Scandbook AB.
- Bourdieu, Pierre. (1982). *The logic of practice*. Cambridge: Polity Press.
- Bourdieu, Pierre. & Wacquant, Loic. (1996). *An invitation to reflexive sociology*. Cambridge: Polity Press.
- BRÅRAPPORT 2001:15. (2001). *Kriminell utveckling. Tidiga riskfaktorer och förebyggande insatser*. Tierp: Tierps tryckeri
- BRÅRAPPORT 2002:5 (2002). *Brottsnivåerna i landets kommuner. En statistisk undersökning*. Tierp: Tierps tryckeri
- Dahlgren, Lars, & Hultqvist Kenneth (red)(1999). *Seendet och seendets villkor. En bok om barns och ungas välfärd*. Stockholm: Elanders Gotab.
- Denscombe, Martyn. (2000). *Forskningshandboken – för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Egidius, Henry. (1997). *Psykologilexikon*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur.
- Egidius, Henry. (2000). *Pedagogik för 2000-talet*. Stockholm: Bokförlaget Natur och Kultur.
- Estrada, Felipe & Flyghed, Janne (red)(2001). *Den svenska ungdomsbrottsligheten*. Lund: studentlitteratur.
- Friberg, Solveig. & Jonsson, Maj Lis. (1999). *Fritidskunskap*. Kristianstad: Kristianstads Boktryckeri AB.
- Giddens, Anthony (1999). *Modernitet och självidentitet. Självet och sambället i den senmoderna epoken*. Uddevalla: MediaPrint Uddevalla AB.
- Goffman, Erwing. (2000). *Jaget och maskerna. En studie i vardagslivets dramatik*. Smedjebacken: Fälth & Hässler.
- Holme, Idar, Magne & Solvang, Bernt Krohn (1998). *Forskningsmetodik*. Lund: Studentlitteratur.
- Lull, James (1999). *Media, communication, culture. A global approach*. Great Britain, Padstow, Cornwall: T J International

- Madsen, Bent. (2001). *Socialpolitik*. Studentlitteratur: Lund.
- Meeuwisse, Anna. & Swärd, Hans. (2002). *Perspektiv på sociala problem*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Månsson, Per. (red)(1998). Pierre Bourdieu, och klassamhällets reproduktion. (Jan Carle) I (red) Månsson, Per. (1998). *Moderna samhällsteorier. Traditioner-rikningar-teoretiker*. Smedjebacken: Fälth & Hässler.
- Månsson, Per. (red)(1998). Den sociala människan: Om den symboliska interaktionismen. (Lars-Erik Berg) I (red) Månsson, Per. (1998). *Moderna samhällsteorier. Traditioner-rikningar-teoretiker*. Smedjebacken: Fälth & Hässler.
- Månsson, Per. (red)(1998). Jürgen Habermas och moderniteten. (Per Månsson) I (red) Månsson, Per. (1998). *Moderna samhällsteorier. Traditioner-rikningar-teoretiker*. Smedjebacken: Fälth & Hässler.
- Norström, Carl, & Thunved, Anders. (2002). *Nya sociallagarna. Med kommentarer, lagar och författningar som de lyder den 1 januari 2002*. Stockholm: Elanders Gotab.
- Nyhed, Kristina. (red)(1995). *Från livsfas till livsform*. Stockholm: AB Realtryck
- Repstad, Pål. (1987). *Närhet och distans*. Lund: Studentlitteratur.
- Riksförbundet Föräldraföreningen Mot Narkotika 2003. *Boken om droger*.
- Sartre, Jean-Paul (1986). *Existentialismen är en humanism*. Uddevalla: Bohusläns Grafiska Aktiebolag.
- Stensmo, Christer. (1994). Samtida utbildningsfilosofer i Stensmo, Christer (1994). *Pedagogisk filosofi*. Lund: Studentlitteratur.
- Stensmo, Christer. (1994). Dialektisk materialism i Stensmo, Christer (1994). *Pedagogisk filosofi*. Lund: Studentlitteratur.
- Stojanovic, Verica (2001). *Unga arbetslösas ansikten. Identitet och subjektivitet i det svenska och danska samhället*. Lund: Serviceenheten, Sociologiska institutionen, Lunds Universitet.

Övriga källor

- Sammanfattning av studien ”Barns ekonomiska utsatthet under 1990-talet”.
- Landskrona Posten den 20030305
- Landskrona Posten den 20030330
- Landskrona Posten den 20030408
- Landskrona Posten den 20030422
- www.bra.se 20030407
- www.regeringen.se 20030313

INTERVJUGUIDE

- **Bakgrund och arbete**
- Utbildning
- Arbetsuppgifter
- Resurser

- **Kriminaliteten i Landskrona**
- Ungdomarna i Landskrona
- Mörkertal
- Kulturer
- Arbetslöshet
- Föräldrar
- Gängbildningar
- Gruppsyck

- **Åtgärder mot kriminalitet**
- Förebyggande arbete
- Ungdomshuset Nova
- Arbetsmetoder
- Fritidsaktiviteter